

ASIAKAS APTEEKISSA

TEKSTI TILDA HINTSALA JA VIIVI RIIHIMÄKI

KOIRIEN tuntema kipu on yleistä, mutta kivun havaitseminen voi olla vaikeaa. Akuutin kivun hoitaminen on tärkeää, jotta kipu ei kroonistu. Omistaja ei välttämättä huomaa koiransa kipua sen jatkuessa pidempään, jolloin eläinlääkärin rooli kivun tunnistamisessa korostuu.

Koiran kivun voi havaita muutoksista käyttäytymisessä. Koira voi muuttua aggressiiviseksi tai päinvastoin masentuneeksi. Kivun yhteydessä esiintyy usein ruokahaluttomuutta, alistumista sekä jatkuvaa kipeän kohdan koskettelua. Varsinkin raajojen kiputiloissa koira saattaa kieltäytyä liikkumasta tai liikkuminen on vaikeaa. Koira saattaa reagoida kipuun myös erilaisilla asennoilla, esimerkiksi vatsakipuisen koiran voi tunnistaa ”rukousasennosta”. Erittäin kipeä koira voi äännellä ja sen kyyneleiden tuotanto voi lisääntyä.

Koirille on käytettävä ensisijaisesti niille tarkoitettuja ja kyseiseen käyttötarkoitukseen hyväksytyjä lääkkeitä. Eläinlääkäri voi omalla vastuullaan määrätä myös toiselle eläinlajille tai ihmisille tarkoitettua lääkevalmistetta. Farmaseutti ei voi myydä koiran lääkitsemiseen ihmisille tarkoitettuja kipulääkkeitä.

Koiran lääkitys

Loxicom-purutabletin vaikuttava aine on meloksikaami, jota on yhdessä tablettissa yksi milligramma. Meloksikaami on oksikaamien lääkeryhmään kuuluva tulehduskipulääke, joka estää pros-

Koiran kipulääkitys

Nuori nainen saapuu apteekkiin huolestuneen näköisenä. Hänen koiransa liukastui aamulla ja alkoi ontua jalkaansa. Asiakas käytti koiransa eläinlääkärillä, ja koiralle määrättiin tulehduskipulääke Loxicom vasemman takajalan venähdykseen. Kuuden kilogramman painoiselle koiralle on määrätty puolikas 1 mg:n purutabletti kerran vuorokaudessa. Asiakas kysyy, voisiko hän jatkossa tapaturmien sattuessa ostaa koiralle apteekista ilman reseptiä saatavaa lääkettä tai antaa jotain ihmisille käytettävää kipulääkettä. Asiakkaalla on myös toinen 1,5 kilogrammaa painava koira, ja hän miettii, sopiiko sama kipulääke myös pienemmälle koiralle.

taglandiinisynteesiä ja saa siten aikaan tulehdusta ja kipua lievittävän vaikutuksen. Loxicom-purutableteilla hoitetaan koiran kipua ja tulehdusta akuuteissa ja kroonisissa tuki- ja liikuntaelimestön sairauksissa.

Kuusikiloiselle koiralle annos on puoli purutablettia kerran vuorokaudessa. Lääkkeen voi antaa ruoan kanssa tai tyhjiin mahaan. Puolikas tabletti säilyy ennallaan 24 tuntia, ja ne tulee säilyttää lämpösuojapakkauksessa. Tabletit ovat maustettuja, joten useimmat koirat ottavat sellaisen mielellään.

Meloksikaamin tyypillisiä haittavaikutuksia ovat ruokahaluttomuus, oksen-

telu, ripuli, veri ulosteessa sekä muut GI-kanavaoireet. Jos haittavaikutuksia ilmenee, hoito on lopetettava ja keskusteltava eläinlääkärin kanssa hoidosta.

Koiran ruumiinpaino vaikuttaa elimistön perusmetabolian eli perusaineenvaihdunnan nopeuteen, mutta painon ja metabolianopeuden välinen suhde ei ole lineaarinen. Lääkeaineen annos painokiloa kohti voi olla erilainen erikokoisille koirille. Loxicom-purutabletteja voidaan antaa yli neljä kiloa painaville koirille. Kevyemmille suositellaan koiralle tarkoitettua meloksikaami-oraalisuspensiota.

Lähteet: Bergman O, Hednäs P, Kokkonen M ym.: Pharmaca Fennica Veterinaria, s. 822-824, Lääketietokeskus Oy, Helsinki 2018. • Hernandez-Avalos I, Mota-Rojas D, Olmos-Hernandez A ym.: Review of different methods used for clinical recognition and assessment of pain in dogs and cats. Int J Vet Sci Med. 2019; 7(1): 43-54. DOI: 10.1080/23144599.2019.1680044 • Maa- ja metsätalousministeriön asetus lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä 6/EEO/2008. http://www.mmm.fi/attachments/elo_elainlaakintolainsaadanto/bosio/6DXZCj9kA/6_eeo_2008_fi.pdf, haettu internetistä 15.1.2020 • Pelttoniemi M: Eläinten välisiä eroja. Kirjassa: Eläinlääkinnän farmakokinetiikka ja farmasia. 1. painos, s. 82-84. Toim. Telkänranta H, Raekallio M, Vainio O, Fennovet Oy, Helsinki 2013 • Vainio O: Eläinten kivun hoito. Kustannus Oy Duodecim 3.12.2018. Artikkelin tunnus: If00920 (054.060) <https://www.oppiportti.fi/op/If00920/do> • Vainionpää M: Kissan ja koiran kipu – tunnista ja hoida tehokkaasti. Sic! 4, 2015. <http://sic.fimea.fi>

Asiakkaalle kerrottavia asioita:

- Anna puolikas purutabletti koiralle kerran päivässä.
- Lääkkeen voi antaa ruoan kanssa tai tyhjiin mahaan.
- Tyypillisiä haittavaikutuksia Loxicomilla ovat oksentelu, ripuli, ruokahaluttomuus ja veri ulosteessa. Jos haittavaikutuksia ilmenee, lopeta lääkitys ja ota yhteys eläinlääkäriin.
- Seuraa koiran käyttäytymistä ja erityisesti sitä, helpottaako ontuminen.
- Puolitettua tablettia voi säilyttää 24h tablettipakkauksessa.
- Samaa lääkettä ei voi antaa pienemmälle koiralle.
- Ei ihmisten kipulääkettä eikä muitakaan ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koiralle. Suomessa ei ole saatavana ilman reseptiä eläinten kipulääkkeitä.
- Vain eläinlääkäri voi määrätä koirille lääkkeitä. Jos epäilet, että koirallasi on kipuja, käytä se mahdollisimman pian eläinlääkärissä.

Farmaseutti ei voi myydä koiran lääkitsemiseen ihmisille tarkoitettuja kipulääkkeitä.

Asiakas apteekissa -pakettia kirjoittavat Itä-Suomen yliopiston farmasian opiskelijat lääkehoidon opintojakson kohteenä. Asiasalalon tarkastavat opintojakson opettajat Fat Kirsti Lahtinen ja Johanna.

PUHEENJOHTAJISTOLTA

Palstalla vuorottelevat puheenjohtajat.

Toimintaa korona-ajan haasteissa

Olemme hyvin poikkeuksellisen toimintavuoden loppupuolella. Koronan aiheuttamat monet rajoitteet kokoontumisissa ja riskiryhmiin kuuluvien huomiointiminen toiminnassa ovat haastaneet vanhat toimintatapamme. Valtava digiloikka on tapahtunut lyhyessä ajassa, ja uudet toimintamallit ovat olleet jo jonkin aikaa käytössämme. Kokoukset ja palaverit Teamsin ja Zoomin välityksellä ovat olleet monille etätyötä tekeville arkea jo kevästä asti.

Myös järjestötoiminnassa on otettu käyttöön uusia toimintatapoja. Alue toiminnassa olemme usein pitäneet kokouksia Teamsin välityksellä. Jos aluejohtoryhmässä on vain muutama jäsen, myös videopuhelu on ihan kätevä lyhyeen kokoukseen. Se on oiva keino saada asiat hoidettua, mutta kasvokkain tapahtuvaa kokousta ei se täysin pysty korvaamaan. Meillä on tarve kuulua sosiaaliseen verkostoon, joka myös alueverkosto on. Etäkokouksessa ei tule vaihdettua niitä kahdenkeskisiä epävirallisia kuulumisia eikä jutusteltua viimeaikaisia tapahtumia samalla tavalla kuin face-to-face-tapaamisissa.

Farmasialiitto on lisännyt verkossa tapahtuvaa toimintaa. Koulutusta on järjestetty webinaareina enenevässä määrin. Webinaarit ovat olleet suosittuja, ja monet kurssit ovat täyttyneet nopeasti. Toiveissa olisikin saada webinaareihin lisää aloituspaikkoja. Olisi tärkeää, että kaikki halukkaat pääsisivät kouluttautumaan.

Kevätedustajiston kokous siirrettiin pidettäväksi vasta elokuun lopulla pääosin etäyhteydellä. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus sekä merkittiin tiedoksi päivitetty toimintasuunnitelma kuluvalle vuodelle. Viime vuoden toimintakertomus hyväksyttiin pienin muutoksien.

Kulujen säästyminen liiton toiminnassa on myös merkittävää, kun matka- ja majoituskulut jäävät minimiin. Näiden kertyneiden säästöjen kohdentaminen toimintaan, joka on suunnattu jäsenistölle, on huomioitava jatkossa. Jäsenmaksuihin ei ole kaavailtu muutosta ainakaan toistaiseksi.

Alue toiminnan kehittäminen vastaamaan korona-ajan haasteisiin on liitossa jo huomioitu. Koulutustallenteet ovat luennoitsijan kanssa niin sovittaessa kaikkien alueverkostojen valtakunnallisessa käytössä tietyn ennalta sovitun ajanjakson.

Aluejohtoryhmässä toimiminen on näköalapaikka alaamme, ja siellä pääsee verkostoitumaan kollegoiden kanssa. Toiminnan pääpainopistealueet ovat koulutuksissa ja virkistytymisessä. Jos sinulla on ideoita näistä aiheista, ota yhteyttä haluamaasi alueverkostoon, sillä suunnittelempa parasta aikaa ensi vuoden toimintaa.

KATJA TANSKANEN

Suomen Farmasialiiton edustajiston puheenjohtaja